

In control group treatment wasn't carried out, the puncture of an otogematoma and removal of vmestimy by means of the sterile syringe with imposing of the pressing bandage was only carried out, - therefore healing didn't happen, and in 20 days observed consolidation cartilaginous tkani.i the studied group: 10 dogs – were carried out surgical treatment of an otogematoma by means of a kompreshn of "BUSTER" with execution of "S" of a similar section and imposing proshivny "П" a similar ligature. In 20 days observed full healing of a wound without consolidation of cartilaginous tissue. The II studied group: 10 dogs - were carried out surgical treatment of an otogematoma by means of an obachny direct section and imposing the proshivnykh of seams with the bintovikh of rollers. Through 30 днів observed healing of a wound and consolidation хрящово і fabrics.

Thus, use of a spets_alny kompreshn gives the chance to refuse completely use of make-shifts and to restore structure of an ear for 15-20 day.

Keywords: otogematoma, a hematoma of ears, an otematoma at dog, a dog from otogematoma, surgery of hematomas of an ear at dogs

УДК 619 : 618.56.007.47 : 636.1

ПОШИРЕННЯ ТА ЕТІОЛОГІЯ ЗАТРИМАННЯ ПОСЛІДУ В КОНЕЙ

В. І. БОРОДИНЯ, кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин

О. А. СВЯТЧЕНКО, студентка магістратури*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail:borodynia@gmail.com

Анотація. У зв'язку з тим, що затримання плодових оболонок є найбільш поширеною після дисточій акушерською патологією, яка призводить до неплідності кобил, а нерідко ставить під загрозу і саме життя тварини і розцінюється фахівцями ветеринарної медицини як потенційно більш серйозна патологія, ніж така сама у великої рогатої худоби, значення її для збереження фертильності у них переоцінити неможливо.

Метою дослідженн ябуло всебічне опрацювання і проведення аналізу даних літератури, що до поширення і етіології затримання плодових оболонок у коней та їх узагальнення. Так, частота виникнення затримання посліду в кобил коливається в діапазоні від 2 до 13 %, а в кобил фризької породи може становити 30-54 % випадків родів. Тварини з цією патологією мають підвищений ризик рецидиву даного

* Науковий керівник – кандидат ветеринарних наук, доцент В.І. Бородиня

©В. І. БОРОДИНЯ, О. А. СВЯТЧЕНКО, 2017

захворювання в майбутньому. Згідно з даними багатьох авторів, затримання фетальної частини плаценти – поліетіологічне захворювання. Безпосередньою причиною затримання вважають циркуляцію крові в материнській частині плаценти, обумовлену порушенням гемостазу в її мікроциркуляторному судинному руслі.

Ключові слова: *коні, кобили, затримання плодових оболонок, поширення, етіологія*

Актуальність. Організоване належним чином відтворення коней дає можливість прискореними темпами удосконалювати поголів'я, доводити структуру табуна до економічно обґрунтованих розмірів, а також збільшувати поставки тварин для племінної роботи, забою на м'ясо, спортивних потреб, а також на експорт, що підвищує ефективність галузі. Від кожної кобили, придатної до розплоду, щорічно необхідно отримувати по одному лошати [1].

У зв'язку з тим, що затримання плодових оболонок є найбільш поширеною після дистоцій акушерською патологією, яка призводить до неплідності кобил, а нерідко ставить під загрозу і саме життя тварини, значення її для збереження у них фертильності переоцінити неможливо. Затримання плодових оболонок належним чином розцінюється фахівцями ветеринарної медицини, як потенційно більш серйозна патологія, ніж така сама у великої рогатої худоби. З часів, коли у господарюванні кінна тяга була основною, цих тварин незмінно супроводжували серйозні ускладнення внаслідок затримання плаценти. А отже раннє ручне видалення затриманих оболонок стало правилом. Ускладненнями, які розвиваються внаслідок цього у кобил є гострий метрит, сепсис, ламініт і навіть смерть. Завдяки негайній і ефективній терапії кобил з основною патологією, цих ускладнень можна уникнути. У багатьох випадках внаслідок затримання плаценти інволюція матки затримується, навіть якщо не розвиваються зазначені більш серйозні ускладнення. Нині, з розвитком і вдосконаленням сучасних методик терапевтичної техніки, розробкою і введенням в практику ветеринарної медицини нових ефективних препаратів і засобів, у коней і поні вірогідність зазанати ускладнень від затримання плодових оболонок значно менша, проте, завжди дану патологію слід розглядати як надзвичайний стан. В кожному разі необхідно швидко встановити діагноз та терміново провести відповідне лікування, щоб уникнути вторинних, небезпечних для життя, ускладнень [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Родовий акт закінчується третьою стадією – вигнанням плодових оболонок. Патологія цієї стадії родів у коней виявляється порушенням вигнання з родових шляхів плаценти.

Досі не існує єдиної думки серед фахівців-клініцистів у галузі конярства щодо часового інтервалу, впродовж якого плодові оболонки повинні бути вигнаними, а визначення точного часу, протягом якого процес набуває

патологічного перебігу і завдає шкоди відтворювальній здатності кобил в майбутньому, є дискусійним. До певної міри терміни вигнання оболонок плода індивідуальні й залежать від повноцінності раціонів, тренованості гладкої мускулатури органів й інтенсивності біохімічних процесів в організмі самки. Є дані, що за народження жеребчиків плацента відходить триваліший час, ніж за народження кобилок [4].

Більшість фахівців вважають, що у кобил фізіологічним періодом відділення фетальної частини плаценти, тобто закінчення родів, є 35 хв після народження плода. Тобто, про затримання оболонок можна говорити, якщо останні не вийшли назовні впродовж зазначеного періоду після виведення лошати [2, 3]. За даними деяких авторів в нормі плодові оболонки повинні бути вигнані за межі родового каналу не пізніше, ніж через дві або три години після народження лошати, а стан затримання плаценти характеризують, як неспроможність усіх або частини плодових оболонок бути вигнаними за три години після того, як народилось лоша [5]. Однак, вигнання плаценти у кобил може затримуватись на 8-12 годин або навіть довше без ознак погіршення загального стану чи захворювання репродуктивної системи [3].

Таким чином, вигнання плодових оболонок відбувається, коли у кобили, по суті, тривають роди із сильними скороченнями матки. Як правило, процес вигнання відбувається протягом години після народження лошати, але іноді частина або вся плацента затримується в матці. Єдине в чому всі автори одностайні це те, що для збереження відтворювальної здатності кобили в майбутньому, надання допомоги потрібно розпочинати якомога раніше. Тоді репродуктивні органи і весь організм кобили зазнаватиме мінімальної шкоди. І навіть після нормального народження лошати не можна зменшувати пильність у спостереженні за роділлею, оскільки остання стадія родів (послідова), є не менш важливою за родову щодо впливу на стан статевих органів й усього організму кобили, збереження її плодючості. Затримання плаценти в кобил – серйозне ускладнення, яке зазвичай, вимагає втручання фахівця ветеринарної медицини [7].

Мета дослідження – всебічне опрацювання і проведення аналізу даних літератури щодо поширення, етіології і патогенезу затримання плодових оболонок у коней та їх узагальнення.

Матеріали і методи дослідження. У процесі дослідження було використано такі методи дослідження, як пошук, опрацювання, аналіз літературних джерел щодо поширення і етіології затримання плодових оболонок коней та узагальнення їх даних.

Результати дослідження та їх обговорення. Затримання плодових оболонок є однією з найбільш поширених акушерських патологій кобил у родовий період, а частота її виникнення коливається в діапазоні від 2 до 13 % [7]. Поширення затримання плаценти діагностують у середньому від 2 до 10 % жеребінь, а у кобил фризької породи цей показник може сягати 30-54 % випадків родів [3, 8].

Є певні породи коней, які мають більшу схильність до затримання плодових оболонок. Так, кобили ваговозних порід схильні до цієї патології більше, ніж верхових і рисистих або помісних порід. Це підтверджують дослідження більш ніж 16 000 маток (у тому числі 7901 верхових коней, 2210 – помісей і 6213 – ваговозних кобил). З цього числа 4,7 % ваговозних кобил мали затримання плодових оболонок у порівнянні з 1,4 % помісних і 0,9 % кобил верхових порід коней. Також повідомляється, що збільшення кількості випадків затримання плаценти було помітно вище після надання рододопомоги, народження мертвого лошати, або народження лошати, який незабаром помер. Тварини, у яких було затримання плодових оболонок, мають підвищений ризик рецидиву цього захворювання, а кобили фризської породи особливо схильні до нього [7].

Частота затримання плодових оболонок значно вища після дистоцій, що, ймовірно, пов'язано або з травмою, або атонією матки. У ретроспективному аналітичному огляді Гентської ветеринарної школи щодо дистоцій у коней, дана патологія склала 28 % після фетотомії і 50 % – після операції кесарева розтину. В останньому випадку ймовірність затримання плаценти подвоювалась, якщо лоша було живим на момент початку операції у порівнянні з тим, якщо воно було мертвим [7].

Причина затримання плодових оболонок часто не відома, але цей стан пов'язаний з інфекцією, абортom, коротким або подовженим терміном гестації, атонією матки і дистоцією [7]. Дистоція, яка відноситься до патологічних і важких родів, часто стає причиною затримання плаценти. Аборти також можуть бути однією з подібних причин. У таких випадках матка занадто втомлена після важких родів, щоб продовжувати процес скорочення (стискання), який виганяє плацентарні оболонки. Крім того, є й інші причини, але не всі вони зрозумілі й не можуть бути обґрунтованими [5].

Точна причина затримання плодових оболонок залишається невизначеною остаточно. Найбільш вірогідною є атонія матки через гормональний дисбаланс. Окситоцин грає важливу роль в післяродових скороченнях матки і низький рівень цього гормону в кров'яному руслі може привести до аномальної активності міометрія. Це, в свою чергу, призводить до затримання плаценти. Однак, як відмічають окремі автори, будь-яке набухання (набрякання) в ділянці мікротиледонів (у місці прикріплення ворсинок) також може призвести до затримання плаценти [3, 6].

Причини, які обумовлюють затримання плодових оболонок поділяють на безпосередні й сприяючі. У коней виділяють три безпосередні причини затримання плаценти: недостатня напруженість послідових перейм і атонія матки; зрощення (спайки) плодової частини плаценти з материнською внаслідок патологічних процесів в ендометрії або хоріоні плода; підвищений тургор тканин матки. Велике значення в якості сприяючого фактора мають умови утримання, зокрема, недостатній моціон. У кобил, які мають обмеження у користуванні прогулянками під час жеребності, затримання посліду може бути масовим явищем. Цим же пояснюються найбільш часті затримання посліду в зимово-весняний період [2].

Сприятливими щодо затримання посліду можна вважати всі ті чинники, які обумовлюють зниження тону м'язів матки і всього тіла породіль: виснаження, ожиріння, вади в годівлі – неповноцінний раціон (недостатня кількість білків, мінеральних речовин, вітамінів, білкове перегодовування, недоброякісні корми, відсутність в раціоні солей кальцію та інших мінеральних речовин); водянка плодових оболонок, двійні, занадто великий плід, що викликає розтягнення стінок матки і зменшення сили маткових скорочень у старих тварин. Наявні запальних процесів слизової оболонки матки і судинної оболонки плода. Виснажливі, важкі роди із пошкодженням родових шляхів. Затриманню посліду сприяє глибоке порушення обміну речовин у тварини, а також генотип матері й плода [1, 2].

Затримання оболонок плода відбувається під дією причин, за яких відсутні послідові перейми. Міцне з'єднання ворсин хоріона з криптами материнської плаценти можливе і за глибокого порушення обміну речовини, коли виникає атонія матки з розвитком в ній сполучнотканинних елементів, токсикоз тощо [6]. В основі згаданих зрощень можуть бути інфекційні хвороби (лептоспіроз, сальмонельоз, бруцельоз, ієрсиніоз, вібріоз, туберкульоз тощо), збудники яких проникають в статеві органи і зумовлюють виникнення процесів, що порушують взаємозв'язок між плодовою і материнською частинами плаценти і викликають запалення хоріона і слизової оболонки матки. Особливо часто затримання посліду спостерігається в господарствах, неблагополучних на бруцельоз, до того ж не тільки за абортів, а й у разі нормальних родів [2].

Затримання плаценти часто виникає внаслідок дистоції, подовженої вагітності, кесаревого розтину, фетотомії, гідропсії, застосування стимуляції родової діяльності у роділлі та кровотечі з основних кровоносних судин матки. Багато факторів сприяють затриманню плаценти в кобил, в тому числі атонія матки та стомлюваність її м'язів (як наслідок затяжних родів), дефіцит селену, дисбаланс кальцію та фосфору, аномальний гормональний баланс організму, фізичне втручання під час жеребіння (наприклад, дистоція), кормові токсикози, плацентит та похилий вік. Кобили, у яких в анамнезі було затримання плаценти мають більшу ймовірність повторення цієї патології. Іноді, затримання плаценти виникає після очевидно нормального жеребіння за невідомих або невизначених причин [3]. Та, хоча причина затримання плодових оболонок буває не відома, але цей стан так чи інакше пов'язаний з інфекцією, абортom, коротким або подовженим терміном гестації, атонією матки і дистоцією [8].

Згідно з даними багатьох авторів, основними причинами затримання посліду є атонія матки, зниження протеолітичних процесів у плаценті в останні тижні вагітності та під час родів, порушення капілярного кровообігу у ворсинках хоріону і гідролітичного стану тканини плаценти на ґрунті неповноцінної годівлі, надмірної експлуатації та незадовільного утримання протягом вагітності [2].

На погляд окремих авторів, чи не найсуттєвішу роль відіграє стан антикоагуляційної системи крові, оцінюючи яку, можна зробити висновок про мікроциркуляцію крові в материнській частині плаценти. Аналіз результатів, проведених ними досліджень і літературних повідомлень є обґрунтованою підставою для ствердження, що безпосередньою причиною затримання фетальної частини плаценти треба вважати циркуляцію крові в материнській частині плаценти, обумовлену порушенням гемостазу в її мікроциркуляторному судинному руслі [2].

Таким чином, у патогенезі затримання фетальної частини плаценти головне значення має стан гемостазу в судинах мікроциркуляторного кровоносного русла материнських плацент. Роз'єднанню та вивільненню ворсинок із крипти сприяє рідина, що міститься в порожнині матки під час родів, оскільки вона має протеолітичні властивості. Отже, швидкий і ефективний фізіологічний гемостаз є необхідною умовою нормального перебігу родів [2].

Висновки і перспективи. Отже, за результатами проведеного дослідження, затримання плодових оболонок є однією з найбільш поширених акушерських патологій коней у родовий період, частота її виникнення коливається в середньому в діапазоні від 2 до 13 %, а у кобил фризської породи цей показник може сягати 30-54 % випадків родів. Дистоції, проведення фетотомії, операції кесарева розтину збільшують ймовірність затримання плаценти. Це поліетіологічне захворювання, безпосередньою причиною якого вважають циркуляцію крові в материнській частині плаценти, обумовлену порушенням гемостазу в її мікроциркуляторному судинному руслі.

Список використаних джерел

1. Бородиня, В. І. Динаміка показників відтворення спортивних коней / В. І. Бородиня, Ю. І. Вичерова // Ветеринарна медицина. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Харків: Наука, 2013. – Вип. 97. – С. 308–310.
2. Яблонський, В. А., Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин / В. А. Яблонський, С. П. Хомин, Г. М. Калиновський, Г. Г. Харута та ін. – Вінниця: Нова книга, – 2011. – 608 с.
3. Canisso, I. F. A clinical approach to the diagnosis and treatment of retained fetal membranes with an emphasis placed on the critically ill mare / I. F. Canisso, J. S. Rodriguez, M. G. Sanz, M. A. Coutinho da Silva // Journal of Equine Veterinary Science. – 2013. – Vol. 33, Issue 7 – P. 570–579. doi: 10.1016/j.jevs.2012.08.006.
4. Frazer, G. S. Postpartum complications in the mare. Part 2: Fetal membrane retention and conditions of the gastrointestinal tract, bladder and vagina / G. S. Frazer // Equine Veterinary Education. – 2002. – Vol. 14, Issue S5 – P. 50–59. doi:10.1111/j.2042-3292.2002.tb01794.x
5. Provencher, R. Retained fetal membranes in the mare: A retrospective study / R. Provencher, W.R. Threlfall, P.W. Murdick, W.K. Wearly // Can Vet J. – 1988. Nov. – Vol. 29. – Issue 11 – P. 903–910.
6. Rapacz, A. Retained Fetal Membranes in Heavy Draft Mares Associated with Histological Abnormalities / A. Rapacz, K. Paździor, A. Raś, T. Rotkiewicz,

T. E. Janowski // Journal of Equine Veterinary Science. – 2012. – Vol. 32. – Issue 1 – P. 38–44. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jevs.2011.06.015>

7. Retained Fetal Membranes in the Mare By: Dr Jonathan F Pycock, B. Vet. Med., Ph.D., D.E.S.M., M.R.C.V.S. (March 12th, 2003) [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://www.equine-reproduction.com/articles/RFM.shtml>.

8. Sevinga, M. Retained placenta in Friesian mares: Reproductive performance after foal heat breeding versus breeding in a subsequent heat / M. Sevinga, H. Barkema, J. Hesselink // Pferdeheilkunde. – 2001. (November/Dezember). – Vol. 17. – Issue 6 – P. 633–638. doi:10.21836/PEM20010619.

References

1. Borodynia, V. I., Vycherova, Yu. I. (2013). Dynamika pokaznykh vidtvorennia sportyvnykh konei. Veterynarna medytsyna. Mizhvidomchyi tematychnyi naukovyi zbirnyk. (Issue 97). (pp. 308–310). Kharkiv: Nauka.

2. Yablonskyi, V. A., Kalynovskyi, N. T., Kharuta, H. H. (2011). Veterynarne akusherstvo, hinekologhiia ta biotekhnologhiia vidtvorennia tvaryn. Vinnytsia: Novaknyha, 608.

3. Canisso, I. F., Rodriguez, J. S., Sanz, M. G., & Coutinho da Silva, M. A. (2013). A clinical approach to the diagnosis and treatment of retained fetal membranes with an emphasis placed on the critically ill mare. Journal of Equine Veterinary Science, 33(7), 570–579. doi: 10.1016/j.jevs.2012.08.006

4. Frazer, G. S. (2002). Postpartum complications in the mare. Part 2: Fetal membrane retention and conditions of the gastrointestinal tract, bladder and vagina. Equine Veterinary Education, 14 (S5), 50–59. doi:10.1111/j.2042-3292.2002.tb01794.x.

5. Provencher, R., Threlfall, W. R., Murdick, P. W., Wearly, W. K. (1988). Retained fetal membranes in the mare: A retrospective study. Can Vet J, 29 (11), 903–910.

6. Rapacz, A., Paździor, K., Raś, A., Rotkiewicz, T., Janowski, T.E. (2012). Retained Fetal Membranes in Heavy Draft Mares Associated with Histological Abnormalities. Journal of Equine Veterinary Science, 32(1), 38–44.

doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jevs.2011.06.015>.

7. Retained Fetal Membranes in the Mare By: Dr Jonathan F Pycock, B. Vet. Med., Ph.D., D.E.S.M., M.R.C.V.S. (March 12th, 2003). Available at: <https://www.equine-reproduction.com/articles/RFM.shtml>.

8. Sevinga, M., Barkema, H., Hesselink, J. (2001). Retained placenta in Friesian mares: Reproductive performance after foal heat breeding versus breeding in a subsequent heat. Pferdeheilkunde, 17 (6), 633–638. doi:10.21836/PEM20010619.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ И ЭТИОЛОГИЯ ЗАДЕРЖАНИЯ ПОСЛЕДА У ЛОШАДЕЙ

В. И. Бородыня, О. А. Святченко

Аннотация. В связи с тем, что задержание плодных оболочек является наиболее распространенной после дистоций акушерской патологией, приводящей к бесплодию кобыл, а нередко ставит под

угрозу и саму жизнь животного и расценивается специалистами ветеринарной медицины как потенциально более серьезная патология, чем такая же у крупного рогатого скота, значение ее для сохранения фертильности у них переоценить невозможно. Целью исследования была всесторонняя обработка и проведение анализа данных литературы по распространению и этиологии задержания последа у лошадей и их обобщение.

Так, частота возникновения задержания последа у кобыл колеблется в диапазоне от 2 до 13 %, а у кобыл фризской породы может составлять 30-54 % случаев родов. Животные с этой патологией имеют повышенный риск рецидива данного заболевания в будущем. Согласно данным многих авторов, задержание фетальной части плаценты – полиэтиологическое заболевание. Непосредственной причиной задержания считают циркуляцию крови в материнской части плаценты, обусловленную нарушением гемостаза в ее микроциркуляторном сосудистом русле.

Ключевые слова: лошади, кобылы, задержание последа, распространение, этиология

DISTRIBUTION AND ETIOLOGY OF PLACENTA DETENTION IN HORSES

V. I. Borodynya, O. A. Svyatchenko

Abstract. *In connection with the fact that detention of fetus membranes is the most common obstetrical pathology after dystocia, that leads to in fertility of mares, and often en dangers the very life of the animal; it is regarded by experts in veterinary medicine as potentially more serious pathology than the same in cattle, it is impossible to over estimate its importance for preserving fertility. The aim of the study was comprehensive processing and analysis of literature data on distribution and etiology of placenta detention in horses and their generalization. Frequency of placenta detention in mares ranges from 2 to 13%, and in mares of Frisian breed it can be 30-54% of all birth cases. Animals with this pathology have an increase drisk of recurrence of the disease in future. According to many authors, detention of fetal part of placenta is a polyethiological disease. The immediate reason for detention is circulation of blood in maternal part of placenta, caused by violation of homeostasis in its microcirculatory vascul arbed.*

Keywords: horses, mares, placenta detention, distribution, etiology